

Plan för riskanalys och krishantering

(Fastställd av förbundsstyrelsen 2026-01-23)

För riksförbundet, distrikts- och lokalföreningar.

Riskanalys

En riskanalys bör innehålla så många olika infallsvinklar och definitioner av risk som möjligt. Normalt tänker vi kanske ofta på ekonomisk risk, men risk kan också handla om oegentligheter och kriminalitet, förtroendevalda som har dubbla eller trippla roller som är oförenliga, föreningsaktiviteter som kan vara riskabla eller rent av farliga och en lång rad andra saker. För att kunna göra en seriös riskanalys av verksamheten i RBU, både på nationell, regional och lokal nivå behöver hela verksamheten gås igenom, både aktiviteter, aktiva personer, förvaltning och ekonomi. Ansvar för att detta görs ligger på respektive nivåns styrelser. En riskanalys, oavsett på vilken nivå, måste hela tiden ha sin utgångspunkt i att RBU:s varumärke skadas så lite som möjligt.

När krisen kommer

Förr eller senare kan det hända. Ingen riskanalys i världen kan hindra att saker kan gå snett, goda intentioner till trots.

Glöm inte: det som händer lokalt i RBU kan komma att påverka hela organisationen. Det är därför viktigt att omedelbart inleda ett arbete för att ta hand om den kris som är under uppsegling.

Vad är en kris?

I de här sammanhangen menar vi en oväntad negativ händelse eller skeende. Rätt hanterad blir den inte mer än en jobbig upplevelse för de som tvingas ta hand om den, fel hanterad kan den ställa till enorma problem och få omfattande konsekvenser i form av avgångar, polisanmälningar, förlorade pengar och inte minst – ett sargat varumärke för RBU.

Det kan handla om ekonomi, förtroendevaldas handel ochandel, anhöriga till förtroendevalda, samarbeten med aktörer som visar sig oseriösa på något sätt och en lång rad andra situationer. När det skapar en oro i magen, då kan du ha en kris i antågande.

Kriser kan utspela sig både internt i organisationen och externt, det vill säga nå utanför och komma till allmänhetens kännedom.

Kris i organisationen som aldrig når utanför organisationen

Utse någon som är ansvarig för att hålla ihop det interna arbetet för att lösa krisen. Den som är direkt berörd är aldrig rätt person att hantera sin egen kris! Ta hjälp av

förbundsordförande eller vice förbundsordförande hellre en gång för mycket än en gång för lite. Det är lätt att dras med eller fatta fel beslut i hastigheten, särskilt när det handlar om personer man tycker om.

Kris som hamnar i media

Utse en person eller en liten grupp som hanterar krisen. Det ska aldrig vara den som själv hamnat direkt i krisen. Ha täta möten. Ta definitivt hjälp av förbundsordförande eller vice förbundsordförande. En mediekris i en distriktsförening kommer sannolikt att slå tillbaka på riksförbundet.

Krishantering

Oavsett om det är fråga om en intern kris eller en extern kris är det viktigt att gå till botten med vad som har hänt. Det är viktigt att ta reda på så mycket fakta som är möjligt. I det här skedet är det viktigt att våga vara kritisk och ställa adekvata frågor kring vad som hänt. Bedöm också var det egentliga problemet finns och vad det finns som är rätt i kritiken. Utifrån detta gäller det sedan att bedöma vilka adekvata åtgärder som måste vidtas. Om det handlar om att utesluta en medlem beskrivs i stadgarna vad man behöver göra om en uteslutning är det enda som återstår.

Internt: Ta hand om varandra och rusa inte i väg. Vidta relevanta åtgärder, exempelvis polisanmälan eller suspendering. Kommunicera vad ni gör till dem som berörs. Håll en god ton.

Externt: Utse EN talesperson som tar alla frågor från media. Denna person behöver inte vara en person i distriktsföreningen utan ibland kan det vara bättre att det är någon från riksförbundet som tar media. Konsultera därför alltid förbundsordförande eller vice förbundsordförande.

Ryktesspridning är ett vanligt fenomen när det råder informationsunderskott. Var därför så öppna som det är möjligt att vara, men spekulera aldrig!

Olika budskap från olika personer är vanligt om man inte utsett en talesperson. Ska flera hantera krisen tillsammans är det ändå bra med en kommunikatör.

Man ska aldrig göra sig oanträffbar! Det startar bara fler rykten som kan vara svåra att få stopp på. Genom att kommunicera påverkar man händelseutvecklingen och driver krishanteringsarbetet framåt. Kriskommunikation måste därför betraktas som en integrerad del i krishanteringsarbetet; en kärnverksamhet och inte en stödverksamhet.

Innan ni pratar med en journalist: Skriv ner sannolika frågor från media och närstående samt formuleringar som skulle kunna användas som svar. På det sättet kan ni göra startsträckan kortare för talespersonen.

Checklista

- Gör en genomgripande riskanalys av hela organisationen.
- När en kris är i antågande; konsultera förbundskansliet (förbundsordföranden eller vice förbundsordföranden)
- Utse en grupp och en talesperson, antingen regionalt eller centralt.

- Bestäm vad som ska sägas.
- Ge korrekt information utan att lämna ut någon enskild person.
- Ljug aldrig!
- Säkerställ att en mål- och lägesbild upprättas och kommuniceras till övriga berörda i krisen.
- Dokumentera krisarbetet.
- När krisen är över bör en utvärdering ske. Syftet med detta är att utvärdera styrkor och svagheter och vid behov modifiera och uppdatera krisplanen.